

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workers' Publishing Society.

Office Seventh and Commercial Sts., Opposite Post Office.

Post Office Address: TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF
Elio Sulkanen, Managing Editor, Sulo Syyänen, Alex Sevo, A. N. Koskela, K. E. Heikkinen

Phone: Office 365, Editorial Dep't 832

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Yhteisymmärrys saavutettu rautatieläisten kynimiseksi

Rautateitten takana olevat rahamiesryhmit ovat huolellisesti valmistaneet suunnitelman, jonka mukaan rautatieläisten tusk tullaan puhdistamaan, jotta siten saatu röstös saalis voidaan siirtää rahamiesten taskuihin.

Bostonin uutistoimisto tietää kertoa, että Wall kadun pankkirit ovat presidentti Hardingin kanssa päässeet yhteisymmärrykseen siitä, että rautatieläisten palkkoja tullaan alentamaan 20 pros. ja että vastavuoroon tullaan peruuttamaan hallituksen rautateihin rahoja sijoitaneille annettu kannalinen voittotakuu.

Tehtyjen ennakkolaskelmien mukaan tulee tämä rautatieläisten 20 pros. palkanalennus "säätämään" rautatieporhoille 660,000,000 dollaria ja kun edelleen perutaan eräitä kannalisen voittotakuun mukana seuranneita, työläisille annettuja etuisuuksia, niin niistä koittu rautateille \$300,000,000 lisäystä. Kaikki nämä muutokset työläisten palkkasuhteissa ja työehtoisissa normaalin tariffin välillä tulosivut tuottamaan rautatieporhoille \$750,000,000, eli 42 pros. sijoitetuksi väitetyllä \$18,000,000,000 pääomalle.

Tuskinta löytyy verjoja tälle rahapohjojen julkelle esitykselle, jonka mukaan kylmäverisesti rautatieläiset ajetaan pakotta pienistä palkkoistaan maksamaan satoja miljoonia niille, jotka maan rautateit ovat mitä moninaisimmilla julkeilla rosvouksilla itselleen hankkineet, rosvouksilla, joille tuskin tapaa verjoja minkään maan teollisuuden historiassa.

Silloin kun maa ryhtyi sotaan ja kun rautateit tilapäisesti asetettiin hallituksen ylivallan alaisuuteen ja kun tuli esille kysymys siitä, paljonko rautateitten omistajat "kohtuullisuudessa" mukana olivat oikeutettuja saamaan korvausta, keksivät nämä monenmoisia keinoja tämän "kohtuullisen korvauksen" korottamiseksi. Yksi niistä oli osakepääoman vesittäminen, missä puuhassa saavutettiin erinomaisia tuloksia. Niinpä ovat yksityiset osioiden tutkijat osottaneet eittämättömästi toteen, että nämä turvotteet, joitten mukaan hallituksen "kohtuullista korvausta" rautateitten käyttö-oikeudesta perittiin, nousivat vä-

himmässä laskussa huikkaan \$8,000,000,000:n summaan pyöreissä luvuissa sanottuna. Ja nyt vaativat rautateitten omistajat kaikin mokomin varsinaiselle pääomalleen ja lisäturvotteille edelleenkin "kohtuullista korvausta" koko kansalle antamastaan palveluksesta. Täten kenkäsi viimeinen kongressi rautateitten osakkeenomistajien voittojen maksuun liittovaltion varoista \$500,000,000 ja sitä enemmän annettiin useimmissa erissä yhteensä toista biljoonaa.

Tällä kertaa ovat rautatieporhojen vailla valtion apua yrittämissä särkeä työläisille tehdyn myönnytykset ja kaikista päätätään tulee hallitus myöskin auhallasti vaadittua apua antamaan.

Aina on osotettu meikäläisten taholta, että kaikki voitto saadaan teollisuudessa vain työläisten työstä. Sitä vastaan ovat kapitalistiset "tieteilijät" koettaneet keksiä monenmoisia selostuksia, mutta tällaisia selostuksia lyö kysymyksessä oleva rautatieporhojen suunnitelma, jos mikä, auttamattomasti korvalle.

Rautatieporhojat puolestaan ovat ymmärtäneet turvottaa pääomansa niin korkealle, että sellä millään keinolla ei tavallisia vipakonsteja käyttämällä voida saada "kohtuullista voittoa" ja siksi sitä keinotekoista syytä keppihevosenä käyttäen laskevat perusta teorialle, jonka mukaan "maan hyvinvoinnin" nimessä työläisten palkkoja on laskeettava, ellei mieltä "syökysä taloudelliseen perikatoon".

Että rautateitä omistavien rahamiesten ja hallituksen välillä todellakin vallitsee yhteisymmärrys rautatieläisten kynimissuunnitelmassa käy ilmi juuri saapuneesta sanomalehtitiedosta, jossa kerrotaan, että "rautateiden työläisistä" on määrännyt kaikki kansalliset työsuopimukset Amerikan rautateillä, sellaisina kuin ne laadittiin sodan aikaisen rautatiehallinnon aikana, kummattaviksi viimeistään heinäkuun 1 päivään mennessä."

Tämä päätös on kaikin puolin rautatieyhtiöitten mielen mukainen, sillä siinä annetaan niille vapaut kadet mieltänsä mukaan sovitella asiat työläisensä kanssa kuten haluavat. Hurskaasti kylläkin päätöksessä kehoitetaan sekä rautatieyhtiöitä että rautatieläisiä valitsemaan edustajansa yhteisesti keskenään neuvottelemalla ja sopimaan "mahdollisimman varhain". Tämä suoranaisesti johtaa yksityisiin neuvotteilyryhmiin, joissa kaikki työläisten esittämät vaatimukset joko sinänsä hyljätään, saadaan aikaan todellinen taistelu, josta valtiovalta lopullisesti joutuu väkivaltaisesti loppu suoritusta tekemään. Taikka vastaisessa tapauksessa rientävät rautatieläiset veljesliittojen "suuriruhtinaat" väliin ja työläisten elinehtojen kustannuksella saavat aikaan jonkun heille ominaisen kurjan kompromissin.

Tämä rautatiehallinnon työläisluokan määräys on vielä siinäkin suhteessa hiottu, että se "kaksiteräisen miekan tavoin tunkeutuu itse rautatieläisten järjestöjen keskuuteen, jakaa ne kahteen leiriin. Määräys ei näet suoranaisesti koske varsinaisia jomaniheisiä, vaan asettaa se ne jomaniheiseen erikoisasemaan.

jossa heillä on oikeus saada jonkinlaisia suurempia myönnytyksiä kuin toiset rautatieläiset veljesliittojensa välityksellä.

Kun ottaa huomioon sen tosiseikan, että rautatieläisissä viime aikoina on ilmennyt joitakin industrialiselle vivahtavia yhteisliittymisyrityksiä, niin täytyy myöntää, että hallitus kaukaa ja taitavasti on sitä liikettä lähentynyt johdattamaan epäonnistumisen tielle jakamalla kysymyksiä osalevat järjestöt taloudellisten etujen perusteella eri leireihin. Tätä tehdessään on hallitus ollut täysin tietoinen rautatieläisten välisestä kastiasta ja niitten välisestä höllästä yhdessä.

KAPITALISTIN HYÖKÄYS YHDISTÄÄ TYÖLÄISIÄ

Viime aikoina kautta maan työnantajien työväenjärjestöjä vastaan tekemä yhteinen hyökkäys on pakottanut vanhoillissimminkin työväenjärjestöt huomaamaan oman hajanaisuutensa, heikkoutensa ja kykenemättömyytensä entisiä järjestömuotoja ja taistelutapoja noudattamalla pitää puoliaan edes missään määrin tyydyttävällä tavalla esiin tulevissa taisteluissa, jotka uhkaavat koko vanhojen järjestöjen olemassaoloa. Tämän tosiasian käsittäminen on ne pakottanut ajattelemaan ja suunnittelemaan uusia menettelytapoja, joita noudattamalla vastassa olevaa ylivoimaa vastaan voitaisi juljettua suurempia työväenjoukkoja kuin ennen ja luojen yhteistyönäkin kuin ennen.

Tällaisen psykologiseen selityksen saattaa antaa siitä ilmiöstä, että niinkin vanhoilliset järjestöt kuin rautatieläisten veljesliitot alkavat sulattaa joukkojaan yhteen ja koota niitä eheään rintamaan taistelussa nykyisiä palkkojen alentamista vastaan, joitten alennusten sivulla rautatieporhoitit melko syvästi ovat ilmaisseet aikomuksensa olevan tykkäänän hävitä maan tasalle rautatieläisten järjestöt.

Enemmän ovat rautatieläiset olleet jakautuneina kuljettajien ja lämmittäjien, junaohjainten ja jarrumiesten, sähköttäjien, vaihteiden, korjausajajien ja muuten rautatieläisistä valitsemaan edustajansa yhteisesti keskenään neuvottelemalla ja sopimaan "mahdollisimman varhain". Tämä suoranaisesti johtaa yksityisiin neuvotteilyryhmiin, joissa kaikki työläisten esittämät vaatimukset joko sinänsä hyljätään, saadaan aikaan todellinen taistelu, josta valtiovalta lopullisesti joutuu väkivaltaisesti loppu suoritusta tekemään. Taikka vastaisessa tapauksessa rientävät rautatieläiset veljesliittojen "suuriruhtinaat" väliin ja työläisten elinehtojen kustannuksella saavat aikaan jonkun heille ominaisen kurjan kompromissin.

Tämä rautatiehallinnon työläisluokan määräys on vielä siinäkin suhteessa hiottu, että se "kaksiteräisen miekan tavoin tunkeutuu itse rautatieläisten järjestöjen keskuuteen, jakaa ne kahteen leiriin. Määräys ei näet suoranaisesti koske varsinaisia jomaniheisiä, vaan asettaa se ne jomaniheiseen erikoisasemaan.

teluhansikkaan kaikkia rautatieläisten järjestöjä vastaan ja tämä ajatteleman kapitalistien teko on pakottanut rautatieläiset keskenään puuhaan yhteistyöintä ja riviensä lujittamista.

Ensimmäinen toimenpide tässä suhteessa on ollut joku päivä sitten New Yorkissa pidetty New Yorkin alueen rautatieläisten konferenssi, jossa 175,000:n rautatieläisen kolmeen sataan nousseva edustajien joukko on ollut koolla, tarkoituksella liittää yhteen rautatieläisten voimia, eli kuten kokouksen julistuksessa sanotaan: "Tarkoituksella saada aikaan paikallisesti ystävällistä toisinsa suhtautumista; samaten kuin kiinteämpää yhteistyöintä eri rautatieläisten ammattiuoitoitten yksitysten jäsenten välillä; levittää ammattiuoitoitten tiedonantoja ja toimeenpanna ammattiuoitoitten tehtäviä yhdenmukaisesti ja saada aikaan keskitettyä kannatusta rautatieläisten liittojen virkailijojen hyökkäys ja puolustusohjelmalle palkkojen laskemisen vastustamisessa."

Näitten toimenpiteitten edistämiseksi on tässä konferenssissa laskettu perustus New Yorkin alueen rautatieläisten yhteiselle neuvostolle ja päätöksistä on lähetetty otet A. F. of L:n toimeenpanevalle neuvostolle, A. F. of L:n toimeenpanevan neuvoston rautatieläisten alaosaston toimeenpaneville virkailijoille ja kaikkien kuudentoista rautatieläisten veljesliiton toimeenpaneville virkailijoille tarkoituksella "alamaisesti" saada näitä henkilöitä, "suuriruhtinaita", suostumus ja siunaus tehdyille aloitteille.

Julistuksessa valitun neuvoston puheenjohtaja erikoisesti selostaa, että tarkoitus ei missään muodossa ole seurata yhden suuren unioni periaatetta, mikä muuten olisikin kauhistus A. F. of L:n, mutta että neuvoston tarpeellisuus johtuu siitä, että kaikkien eri veljesliittojen jäsenillä ei ole minkäänlaista yhteistä keskusjärjestöä, jonka välityksellä he voisivat yhteisesti keskustella ja harjittaa yhteistä eusita. "Meidän pyrkimyksemme," hän sanoo, "on vain vahvistaa kansainvälistä järjestöjämme virkailijojen taistelua kylliksi suurten palkkojen ja amerikalaisen elintason voimassa pitämiseksi. Emme lainkaan epäile, etteikö anomukseemme myönnyttä. Sen jälkeen tulee kautta koko maan alkamaan samanlaisten keskusjärjestöjen perustaminen."

Kuten kaikista edelläolevasta saattaa huomata, on tämä rautatieläisten teollisuuskittain järjestymisen puuha vielä perin vaatimatonta, sanoisiko viatonta lautaa. Siinä pyrkimyksessä ei tule esille mikään luokkatehtöinen ja järjestelmällinen pyrkimys teollisuusunioniin. Mutta kaikista huolimatta on tämä liike omansa osottamaan, että yhdistyessään "työväestö" vastaan ja toimeenpannessaan yhteisen hyökkäyksen, kapitalismiä pakottaa ja ajaa tietämättömminkin joukot yhteen laumaeläimien vaistoja noudattaen joukko- ja puolustamaan yhteisiä olemassaolon ehtoja. Kun tällaiset yhdistyneet järjestöt sitten joutuvat taisteluun, joutuvat ne aikojen kuluessa ja monien ankarien kokemusten jälkeen yhä enemmän ja enemmän tiivistämään

joukkojaan ja kapinoimaan vanhanaikaisiksi käyneitä menettelytapoja vastaan, kunnes niitten keskuudessa vihdoin selviäpiirteiset luokkataisteluopit alkavat voittaa alaa.

KUKA ON SYYPÄÄ NYKYISEEN TALOUDELLISEEN AHDINKOON?

Monet ovat ne opit, jotka ovat syntyneet parhaillaan jatkuvan pulan ajasta ja syntyä tutkittaessa ja parannuskeinoja etsittäessä. "Kansantalous" eli taloustiede koettaa antaa selityksen ajan sekamelskaan. Suurpääoman ja teollisuusvaltion virkamiehet ja työläiset, kaikki veovat talousopillisiin selkkoihin puolustautua vaatimuksiaan. Mutta millaisia ovatkaan tuon "tieteen" selitykset! Ottakaamme esimerkiksi seuraavat kansantalouden puutarhasta poimitut kukkasat:

"Teollisuutta on sojeltava tuontikielloilla ja korkeilla tulleilla, koska tuotantokustannukset tekevät kilpailun ukomaitten kanssa mahdottomaksi. — Jos taas tulleja korotetaan, nousevat hinnat vielä korkeammiksi, teollisuus tulee kilpailu puuteessa monopolisemaan samalla kun ulkomaat yllytetään korottamaan tullisuojelustaan meidän vientimme tappioksi.

Jotta teollisuutta voitaisi jatkaa, on palkkoja alennettava. — Palkkojen nykyisellään olessa pysähty teollisuustuotanto ja seurauksena on työttömyys.

Valtio estää pääoman muodostumista ja yritteliäisyyttä liian raskaitten verojen kautta. — Mutta valtion on pakko katsoa eteen, jos mieli selvitä rahavarojen alennamisesta johtuneista moninkertaisista menoista.

Valtio korottaa siis liikenne maksuja ja auttaa siten hintojen kohoamista. — Samalla valitetaan ettei kulkulaitos kannata.

Valtio hävittää rahan arvon seteliteollisuudellaan. — Yleisö tarvitsee seteleitä voidakseen maksaa tavaroista huikkeitä hintoja.

Työmiehet ovat vähentäneet tuotantoa, mutta lisänneet kulutusta. — Tuotantoa olisi joka tapauksessa ollut vähennettävä, sillä ostohalu on kadonnut. Työmiehet eivät myöskään voi nykyään kuluttaa enempää kuin v. 1914, koskapa heidän palkkansa keskimäärin ovat nousseet yhtä rinta kuin hinnat vuodesta 1914.

Välilläkin vastaan on ryhdytty säännölliseen taisteluun, sillä heidän voittonsa on perin kohtuuton ja estää välttämättömiä tavaroita halpenemasta. — Välilläkin tarvitaan tavarajaoissa, jotka muuten tulee liian epämukaviksi ja kalliiksi.

Säästäväisyyttä terotetaan kansankerroksille, jotka koko sota-aajan ovat eläneet kädestä suuhun. — Samaan aikaan osottaa kauppatilasto, että yleisyystavaroitten tuonti muuhun tuontiin verraten on moninverroin suurempi viime vuonna kuin 1913.

Palkkojen alentamista seuraa hintojen halpeneminen. — Hinnat on alennettava ensin, koska ne kohosivatkin ennen kuin palkat, jotka aina seuraavat hintatason mukana."

Tällaisesta selvänä esitettäv-

jen "taloustieteellisten" väitteitten kaakoesta lienee parhaimmallekin kyllälle melkein ylivoimainen tehtävä löytää tuouden murua, sitä kultaista keskietä, jota myöten ahdinkosta olisi pelastuttava. Nuo kaikki "talousopilliset" neuvonantajat, joiden puoleen käännyimme, ovat porvariston palkkaamia ja punnitsevat asioita sen edun kannalta. Mutta meidän on joka tapauksessa saatava yleisillmays itse tilanteesta, ennenkuin voimme sitä arvostella.

Marraskuussa 1919 lausui lordi D'Abernon Englannin työväen neusta, ettei virallisten tietojen mukaan useampain tarvetavaroitten tuotanto sinä vuonna ollut paljoakaan pienempi kuin ennestä. Mailman tavaravarastot olivat vuonna 1918 lähes 90 pros. siitä, mitä 1913 oli varastossa. Tästä teki lordi A. sen päätöksen, ettei hinnannousu johdu tuotannon vähentymisestä.

Mitä mailman tavaratuotantoon tulee, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen tuotannon aikana aiheuttaneet tuntuvan tavarantuonon tulla, lienee se sota-aikana pienentynyt, Miehet temmittiin tuottavan työn äärestä, miljoonia tonneja tavaroita ja laivoja meni kalojen ruuaksi, sodassa kulutettiin ja hävitettiin huomattavia tavaramääriä ja tehtiin lukemattomia muita taloudellisia edistystä vähemmän tarkottavia tekoja, jotka olisivat jo säännöllisen